

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд за присъждане на
образователна и научна степен „доктор“ професионално направление 1.3. Педагогика на
обучението по..., Методика на обучението по музика

на тема:

“ КОМПЮТЪРНИ МУЗИКАЛНИ ИГРИ ЗА ФОРМИРАНЕ НА МЕТРОРИТМИЧЕН УСЕТ У УЧЕНИЦИТЕ В
НАЧАЛНИЯ ЕТАП НА ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ“

Автор: ЕЛЕНА БОРИСЛАВОВА ЧУЧУГАНОВА

Рецензент: проф. д-р Адриан Георгиев, СУ „Св. Климент Охридски“, катедра Музика

Елена Чучуганова е завършила Национална Хуманитарна Гимназия“ Св. Св. Кирил и Методий“ с профил Пиано, през 2013г. е завършила бакалавърска степен „Учител-педагог по музика“ в Югозападен университет „Неофит Рилски“, а през 2015г. и магистърска степен с професионална квалификация „Педагог, Начален учител“. От 2016 г. работи като начален учител в Трето основно училище „Димитър Талев“, гр. Благоевград, като от 2018г до сега е хоноруван преподавател в Югозападен университет „Неофит Рилски“, и водени упражнения по учебна дисциплина „Детски музикални игри“, специалност Педагогика на музикалното изкуство ОКС „Бакалавър“. От биографичната справка е видно израстването от изпълнител-пианист към музикален педагог, и по конкретно начален учител с музикална професионална квалификация. Защо обръщам внимание на този факт – това е един от проблемите в българското начално училище, а именно „недопускането“ на квалифицирани музикални педагози до обучението по музика в началния етап на обучение на децата в повечето български училища.

Дисертационният труд на Елена Бориславова Чучуганова е посветен на тема, която е актуална и значима за съвременната образователна практика, и по специално проблема за обучението, чрез компютърни музикални образователни игри у нас, така и от липсата на разбиране за актуалността на проблема за разработване на компютърни образователни игрови приложения за формиране на музикални способности, и по-конкретно на метроритмичния усет. Обект на настоящето изследване е музикалното възпитание на учениците от началния етап на общообразователното училище. От обекта произлиза предмета на изследването – формиране на метроритмичен усет при учениците. Основната цел на експерименталното изследване е установяване ефективността на компютърните музикални игри за формиране на метроритмичен усет при учениците в началния етап на основното образование. Авторът си поставя следните задачи:

- Да се проучат и анализират специализираните литературни източници по отношение на психолого-педагогическите аспекти на компютърните игри и тяхното приложение в образователния процес.
- Да се анализира съдържанието на съществуващите образователни онлайн компютърни игрови приложения за развитие на метроритмичния усет.
- Да се проучи специализирана научната литература, имаща отношение към генезиса, съдържанието и актуалността на понятието „метроритмичен усет“.

- Да се направи преглед на педагогическите технологии за формиране на метроритмичен усет в началното училище.
- Да се разработят компютърни музикални игри за формиране на метроритмичен усет, съобразени с нуждите на българското общообразователно училище и по-конкретно с учебната програма по музика.

Хипотеза на изследването: Предполага се, че чрез използването на компютърни музикални игри, ще се постигне по-ефективно формиране на метроритмичния усет у учениците и ще се създаде по-голям интерес в заниманието им с музика. Методите, чрез които в експерименталното изследване се доказва хипотезата са определени като:

- Библиографски анализ
- Сравнителен контент-анализ
- Социологически метод – анкета
- Тест
- Интервю
- Педагогическо наблюдение

Контингент на изследването са ученици от начален етап, а експерименталното обучение и изследването е проведено в през учебната 2018/2019 година, с участието на общо 99 ученици от III и IV клас в Благоевград.

Дисертационният труд е в обем от 201 стандартни страници. От тях 153 са основен текст, 17 – литература и 31 страници приложения. В рамките на изложението са включени 16 диаграми и 13 таблици. Използваната литература съдържа общо 127 източника на кирилица и латиница, от които 56 интернет източници. Трудът е структуриран в увод, три глави, заключение, приложения и списък на използваната литература.

В първата глава на дисертационният труд „Компютърните игри и приложението им в обучението по музика“ е направен обстоен анализ на психологически аспекти на компютърните игри, тяхното въздействие върху психиката и психическото развитие, компютърните игри, като метод на изследване и терапия. Разгледани са също така и педагогическите аспекти на компютърните игри, техните развиващи функции, и приложението им в България – актуална ситуация, тенденции и практики. Анализирани са компютърните образователни музикални игри според:

- критериите интерактивност, основен език и игрови формат.
- включените музикални дейности.
- включените компоненти на метроритмичния усет.

Разгледаните компютърни игри, включват основно две музикални дейности - възприемане и изпълнение. При повече от 8 половината от тях, тези дейности присъстват едновременно. Почти всички игрови приложения (96%), включват възприемането като дейност. Изпълнителската дейност се открива в повече от половината (61%) от изследваните игри. Творчество е заложено само в едно (4%) от разгледаните приложения. Най-голям е броят на игрите, които са свързани с развитието на компонента ритъм (89%). Игрите, които развиват усета за метрум са под половината (46%) от разгледаните. Само в едно от компютърните приложения (4%) се откриват задачи за развитие на усета за темпо. В почти половината (46%) от проучените игри, присъства задача или въпрос, свързан с разпознаване или определяне на равноделни размери (2/4, 3/4, 4/4, 6/8). По думите на авторът, не са открити задачи, в които да присъстват неравноделни размери.

Във втората глава на дисертационният труд „Технология за развитие на музикалната способност метроритмичен усет“ са разгледани теоретични постановки на Б. М. Теплов, П. Хаджиев, П. Стоянов, П. Кръстев, Атанасова-Вукова, Л. Мазел, Б. Асафиев и др., за да се изясни най-напред съдържанието на основни базови понятия, като ритъм, метрум, метроритъм, както и на метроритмичен усет в контекста на музикалните способности. Посочени са научни анализи, които констатира, че проблемите за музикалните способности се разработват основно в руската психология, като западната музикална психология насочва своето внимание към проблеми, свързани с музикалността.

От направения преглед на съдържанието на учебните програмите по музика в началния етап на общообразователното училище авторът формулира следните изводи:

- За първи и втори клас са заложи базови условия за първоначално формиране и развитие на метроритмичен усет.
- Предвидените за усвояване знания, умения и компетенции в трети и четвърти клас, предполагат по-висок етап на развитие, като задачите за развитие на метроритмичния усет, заложи в учебните програми достигат по-високи нива на компетенции.
- В програмите по музика за трети и четвърти клас съществуват предпоставки за използването на по-широк набор от средства, при разработването на компютърни образователни игри.

В глава трета е представена експериментална проверка на резултатите от приложението на компютърни музикални игри за формиране на метроритмичен усет. За установяване мнението на учениците, при които е проведено експерименталното обучение, е използван методът „анкета“. Чрез метода „интервю“ е проучено мнението на класните ръководители. Тестовите за проверка на нивото на усвоените знания от учениците са използвани при констатиращия експеримент преди обучението, и при контролния експеримент след проведеното обучение. Методът на „педагогическо наблюдение“ е използван за констатиране на степента на усвояване на учебния материал от учениците преди началото и след края на експерименталното обучение. Компютърни музикални образователни игри за формиране на метроритмичен усет. За целите на експерименталното обучение Елена Чучуганова е разработила общо шестнадесет компютърни игри, от които шест за приложение в трети клас и десет – за четвърти клас, съобразени с актуалните учебни програми, предвидени за съответните класове и основани на доказани в практиката педагогически 20 модели. Голямата част от музикалният материал, включен в съдържанието на игровите приложения е заимстван от учебниците за трети и четвърти клас. Игрите са разработени върху готова онлайн платформа, което предпостави частично готов предварително зададен потребителски интерфейс. Компютърните приложения са интерактивни и мултимедийни, т.е. имат обратна връзка за оценка и самооценка и съдържат визуални - анимирани, звукови и т.н. елементи. Игрите са разработени за класна форма на обучение, но в същото време това, че са създадени в онлайн платформа дава възможност за извънкласна и самостоятелна работа.

Резултатите от експерименталното изследване показват, че разработената технология за приложение на компютърни музикални образователни игри за формиране на метроритмичен усет е ефективна, като оказва положително въздействие върху развитието на тази музикална способност при учениците от трети и четвърти клас на общообразователното училище. От друга страна, приложението на компютърните музикални образователни игри повлиява благоприятно върху цялостния учебен процес по дисциплината „Музика“ в началния етап на основното

образование. В резултат на експерименталното обучение е постигната основната цел на настоящия труд, а именно – установи се ефективността на компютърните музикални образователни игри за формиране на метроритмичен усет при учениците в началния етап на основното образование. Изследването доказва хипотезата, че при използването на компютърни музикални игри, ще се постигне по-ефективно формиране на метроритмичния усет при учениците, и ще се създаде по-голям интерес към заниманието им с музика.

Съгласен съм с дефинираните приноси моменти на дисертационния труд, като ще отбележа някои от тях:

- Разработена и апробирана е технология за обучение по музика с използване на музикални компютърни образователни игри за формиране на метроритмичен усет у учениците от началния етап на основното образование.
- Обогатена е технологията за обучение по музика, в началния етап на основното образование.
- Разработени са музикални компютърни игрови приложения за формиране на метроритмичен усет, съобразени с учебната програма по музика в началния етап на основното образование в българското училище.

В заключение, и давайки високата си оценка за разработката бих желал да задам няколко въпроса, а може би и посока за следващи изследвания.

Правен ли е контент-анализ на учебниците по музика, утвърдени от МОН след приемането на новия „Закон за предучилищното и училищното образование“, Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., и ако да - от гледната точка на начален учител с музикална квалификация може ли да се изведе тезата, че при една и съща програма, съдържанието на учебниците и учебните помагала съдържат в една и съща степен необходимите ресурси и дейности за обучение по музика с използване на музикални компютърни образователни игри (за формиране на метроритмичен усет у учениците от началния етап на основното образование).

Като имам предвид изложеното до тук, изказвам високата си оценка за предложения дисертационен труд, и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Елена Бориславова Чучуганова образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., Методика на обучението по музика.

22.01.2021 г.

София

рецензент:.....

(проф.д-р Адриан Георгиев)

